

GÓMEZ BRAVO, Gutmaro. *Geografía humana de la represión franquista. Del Golpe a la Guerra de ocupación (1936-1941).* Madrid: Ediciones Cátedra (Grupo Anaya, S.A.), 2017. 311 pàgs. [13,5 x 21].

L'objectiu del present treball de recerca és descriure i analitzar l'estratègia repressiva de la Dictadura franquista durant la guerra, amb especial atenció a la seva xarxa d'informació (per obtenir la filiació, la identificació i el control de les poblacions ocupades) i a les conseqüències penals que es derivaven dels informes realitzats pels serveis del règim destinats a aquesta tasca. En plena guerra, l'alt comandament franquista ja va engegar entre finals de 1936 i començaments de 1937 una estructura que permetia a la policia secreta enviar informes setmanals al Servei d'Informació Militar, situat a Burgos, amb la intenció de crear un "fitxer de criminalitat", organitzat a nivell local i provincial. Després de la guerra, les xarxes d'informació del Servei d'Informació i Policia Militar (SIPM) passaran a la policia política, que les utilitzarà per assegurar la supervivència del règim a través de la repressió. El llibre, en paraules del propi autor, pretén caracteritzar "*el diseño, combinación y generalización de una violencia masiva y selectiva a la vez contra la población civil*", servint-se per a aquest propòsit de la consulta de documentació policial i militar en bona mesura inèdita. El període cronològic que pren com a referència abastaria des de la conspiració colpista, a l'abril de 1936, fins a l'any 1941, quan es produeix la desmobilització del SIPM.

El llibre detalla el control dels diversos mecanismes informatius i d'espionatge amb què comptaven els colpistes, analitzant també la unificació dels diferents serveis relacionats (justícia militar, delegacions d'ordre públic...), amb la voluntat de centralitzar tota la informació amb finalitats repressives. En tot aquest entramat, serà clau el paper del SIPM i les seves xarxes d'informació a cada província. Tampoc oblida l'autor l'impacte de l'acció repressiva del règim, dedicant part de la seva atenció als presoners de guerra i a les seves famílies, dins d'una estratègia per part de la Dictadura de generalitzar els Consells de guerra i d'incentivar la confrontació civil, donant cobertura institucional, mitjançant la repressió sistemàtica establerta per Falange i els militars, a venjances personals. Es tracta, en definitiva, d'un llibre de referència per endinsar-nos en l'univers repressiu dels primers anys de la Dictadura, uns primers anys que serviran de pauta en la futura institucionalització i consolidació del règim.

IHE
(Secretaria de la Revista)

Traducción de la reseña anterior:

El objetivo del presente trabajo de investigación es describir y analizar la estrategia represiva de la Dictadura franquista durante la guerra, con especial atención a su red de información (para obtener la filiación, la identificación y el control de las poblaciones ocupadas) y a las consecuencias penales que se derivaban de los informes realizados por los servicios del régimen destinados a tal tarea. En plena guerra, el alto mando franquista ya puso en marcha entre finales de 1936 y comienzos de 1937 una estructura que permitía a la policía secreta enviar informes semanales al Servicio de Información Militar, ubicado en Burgos, con la intención de crear un “fichero de criminalidad”, organizado a nivel local y provincial. Tras la guerra, las redes de información del Servicio de Información y Policía Militar (SIPM) pasarán a la policía política, que las utilizará para asegurar la supervivencia del régimen a través de la represión. El libro, en palabras del propio autor, pretende caracterizar “*el diseño, combinación y generalización de una violencia masiva y selectiva a la vez contra la población civil*”, sirviéndose para este propósito de la consulta de documentación policial y militar en buena medida inédita. El periodo cronológico que toma como referencia abarcaría desde la conspiración golpista, en abril de 1936, hasta 1941, cuando se produce la desmovilización del SIPM.

El libro detalla el control de los diversos mecanismos informativos y de espionaje con qué contaban los golpistas, analizando también la unificación de los diferentes servicios relacionados (justicia militar, delegaciones de orden público...), con la voluntad de centralizar toda la información con fines represivos. En todo este entramado, será clave el papel del SIPM y sus redes de información en cada provincia. Tampoco olvida el autor el impacto de la acción represiva del régimen, dedicando parte de su atención a los prisioneros de guerra y sus familias, dentro de una estrategia por parte de la Dictadura de generalizar los Consejos de guerra y de incentivar la confrontación civil, dando cobertura institucional, mediante la represión sistemática establecida por Falange y los militares, a venganzas personales. Se trata, en definitiva, de un libro de referencia para adentrarnos en el universo represivo de los primeros años de la Dictadura, unos primeros años que servirán de pauta en la futura institucionalización y consolidación del régimen.

IHE
(Secretaría de la Revista)